

Stichting Nicolaaskerk Oldenzijl
www.nicolaaskerkoldenzijl.nl

Tekst: Leo de Vree
Vormgeving: Leo de Vree
Drukwerk: Drukkerij Sikkema, Warffum

Dijken en wad

Wandelroute
Nicolaaskerk – Oldenzijl
Garsthuizen
Eppenhuisen

Stichting
Nicolaaskerk
Oldenzijl

De wandeling start bij de Nicolaaskerk in Oldenzijl, gebouwd in de twaalfde eeuw, één van de gaafste romaanse kerken die de provincie rijk is. Een bezoek aan de kerk die (bijna) altijd open is, mag niet ontbreken!

Het dorp Oldenzijl ontstond aan de dijk, die van Uithuizen via Oldenzijl en langs Garsthuizen naar Westeremden. Het kerkdorp wordt in de 14e eeuw voor het eerst genoemd als Oldazile of Aldazile. De naam verwijst naar een oude sluis die hier het overtollige water van het achterland op de Fivelboezem loosde.

U loopt eerst naar de kruising ongeveer 700m verderop en daar gaat u rechtsaf de Dijkumerweg op. Dit was één van de eerste Fiveldijken die omstreeks 1192 in de Fivelboezem werd aangelegd. Het maaiveld aan de linkerkant van de weg ligt hoger dan dat aan de rechterkant. De linkerkant was toentertijd de zeezijde en de opslibbing ging daar langer door dan in het binnendijkse gebied.

Verderop daalt het maaiveld naar de Startenhuistermaar, een van de oorspronkelijke wadprijen in dit gebied.

(Vlak voor het viaduct kunt u rechtsaf een kortere route volgen.) Aan de andere kant van het viaduct ligt het Gasthuizer Voorwerk. Deze locatie herinnert aan de monniken die waarschijnlijk hebben gezorgd voor de eerste dijken, kaden van circa één tot anderhalve meter hoogte. Gedurende de zomerperioden

verlaagden deze kades het overstromingsrisico van de grazige kwelderweiden aanmerkelijk.

In de daarop volgende scherpe bocht naar rechts stond vroeger de borg Dijkum. Hoe ver de geschiedenis hiervan teruggaat, is niet met zekerheid te zeggen. De verhoogde borgstee doet vermoeden dat hier sprake is geweest van een chateau à motte, een versterking op een omgrachte ronde heuvel. Gelegen aan de nog open Fivel kon van hieruit de toegang tot de haven van Westeremden voor schepen worden geblokkeerd.

Als u het fietspad in de bocht een klein stukje inloopt komt u bij een brug, de Wijnjetil, een prachtige pauzeplek, bankje onder de abelen aan het water. Hier kijkt u uit over een nog heel mooi en breed, kronkelend restant van de Fivel. Als u nog iets verder doorloopt komt u bij de boederij De Diek'n, waar de koffie voor u klaar staat.

Verderop hebt u aan de linkerhand uitzicht op wat tot de 13^e eeuw de Fivelboezem was. Hier voeren de schepen naar Westeremden.

Bij de driesprong aan de rechterkant gaat u rechtdoor. Na de daarop volgende driesprong aan de linkerkant gaat u rechtsaf een fietspad, het Coolmanspad, op. Vanaf dit pad heeft u uitzicht op de molen De Hoop.

Aan het einde van het pad komt u in Garsthuizen. De naam Garsthuizen komt waarschijnlijk van grashuizen, dit vanwege de weelderige groene weiden. Ook wordt beweerd dat de naam Garsthuizen komt van: huizen op gars- of geestgronden.

In Garsthuizen loopt u richting Uithuizen. Na het viaduct kruist u nogmaals de Startenhuistermaar. Aan de linkerkant van de weg is duidelijk de hoge kwelderwal te zien met daarop twee boerderijen.

Bij de eerstvolgende kruising gaat u rechtsaf naar Eppenuizen. Aan het (andere) einde van het dorp, vlak na de kerk, gaat u rechtsaf een pad op met de naam "Zuiderweg". Dit is één van de oude van west naar oost lopende veedriften, die tussen de maren op de hogere delen van de kwelders lagen. Hierlangs werd het vee naar de grazige kwelders geleid. Dit waren de voorlopers van de huidige wegen.

Aan het einde van de Zuiderweg komt u weer in Oldenzijl en bent u terug bij het begin van deze wandeling, de Nicolaaskerk.